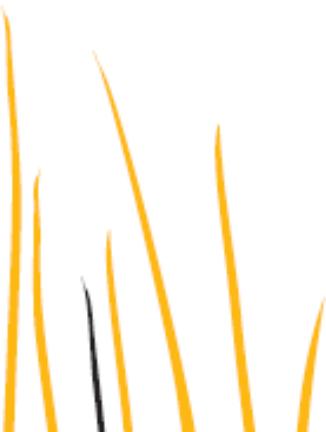

Handel med landbruksvarer mellom Norge og EU: tapt verdiskaping i Norge

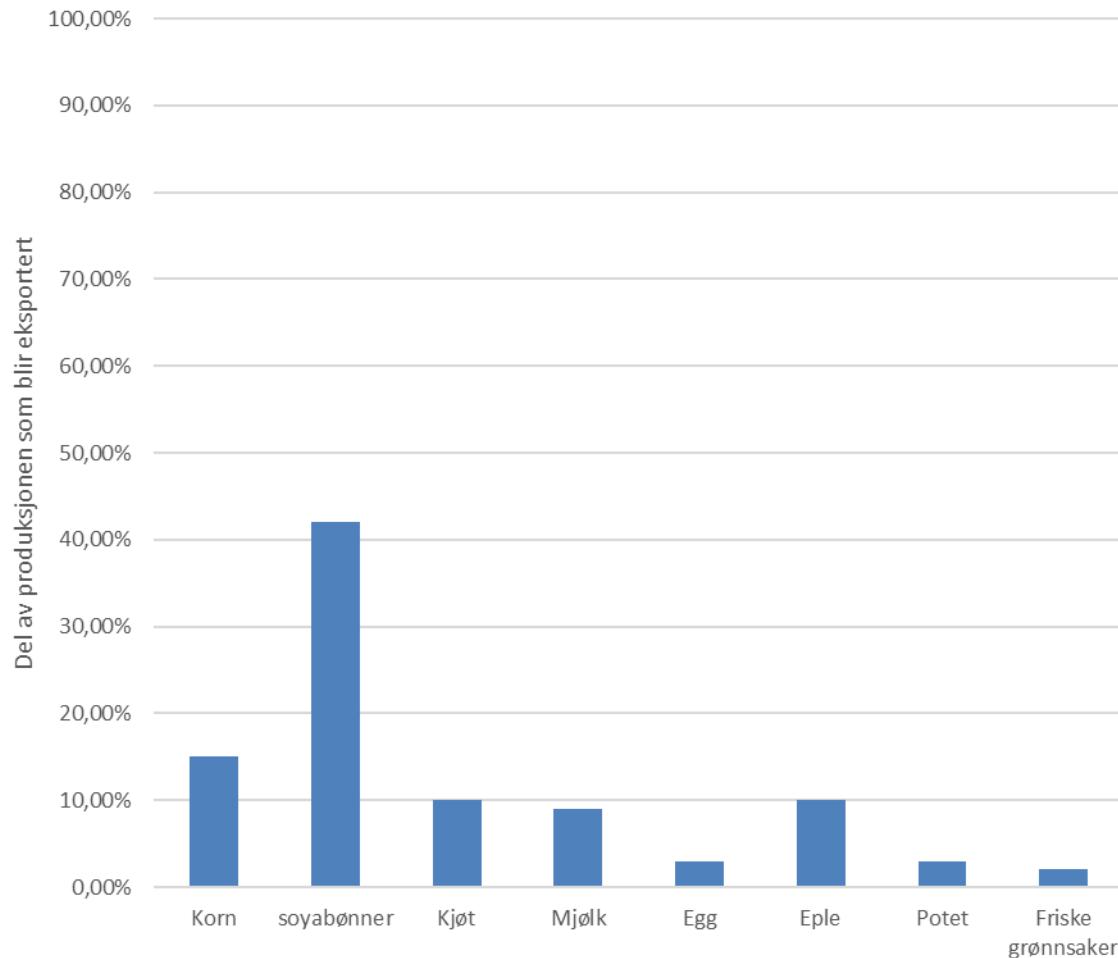
Nei til EU seminar
27.september 2018

NORGES BONDELAG

Nasjonale marknader dominerer

Handelsavtaler påverkar landbruket

- EØS

- EFTA-Mercosur

- WTO

EØS-aftala

- Landbruket unntake EØS, men:
  - Artikkel 19 – basis landbruksvarer (ost, kjøt, grønt)
  - Protokoll 3 (bearbeidde varer brød, saus, pizza..)
  - Felles regelverk for veterinære, mattryggleik, dyrevelferd og økologisk

Landbruks- og matminister Jon Georg Dale var i høst i møter med EUs landbrukskommisær Phil Hogan i Brüssel Foto: Eva Aalberg Undheim

Norge og EU enige om ny avtale om handel med landbruksvarer

- Ost: 1200 tonn opp til 8400 tonn
- Storfe opp 1600 tonn til 2500 tonn
- 300 tonn ribbe i desember
- Potteplantar, anna kjøt, salat, fòrmais (+5000 tonn)

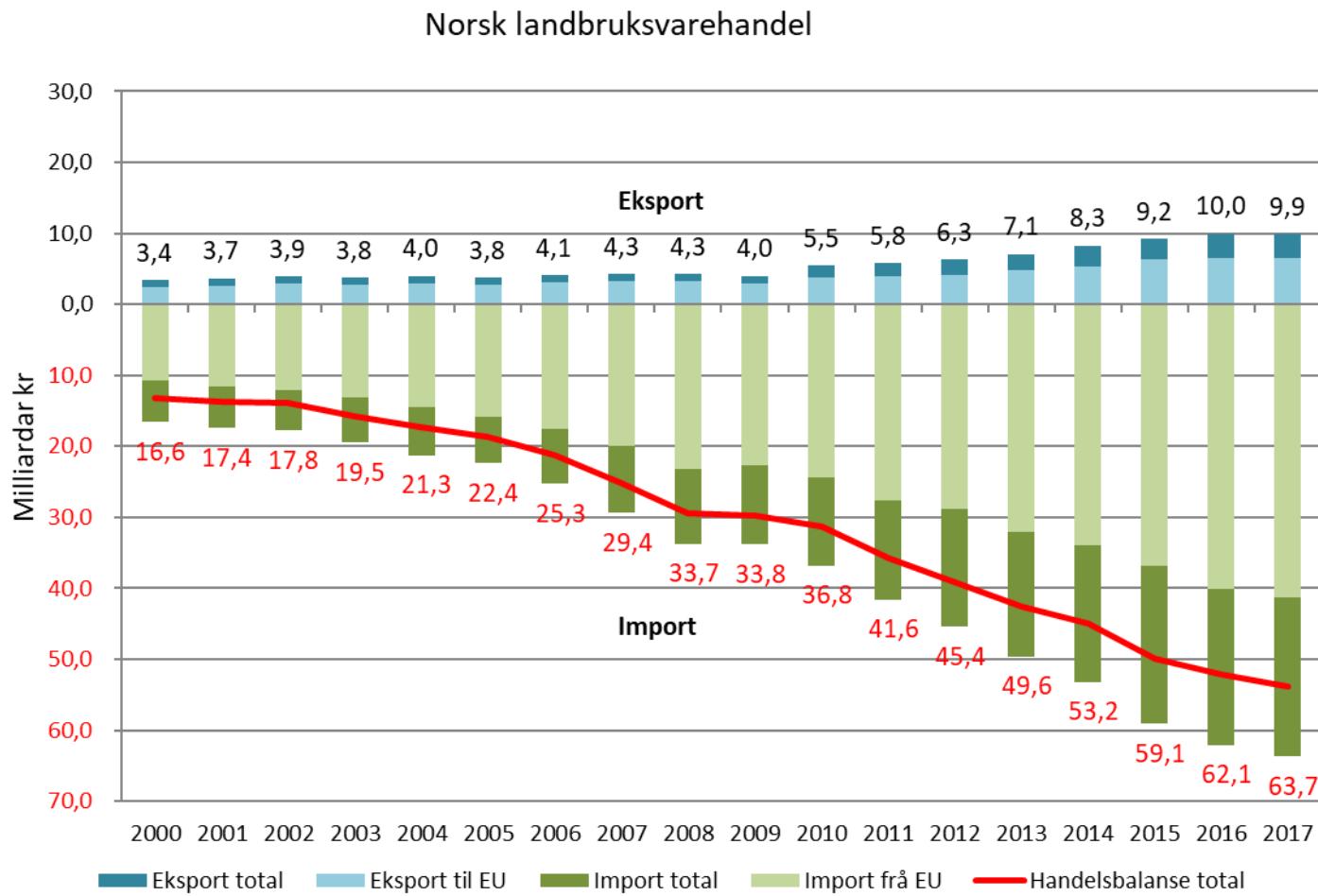
EU får økte tollfrikvoter på ost og storfekjøtt. Det kan gi billigere EU-produkter i diskisen til fordel for norsk mat. Foto: Mariann Tvete

Så mye taper bønder på økt tollfri import

EUs økte tollfrikvoter innen ost tilsvarer like mye melk som 70 norske gjennomsnittsbruk. De økte tollfrikvotene innen storfekjøtt utgjør om lag 100 millioner kroner i tapt verdiskaping. Her er næringens regnestykker.

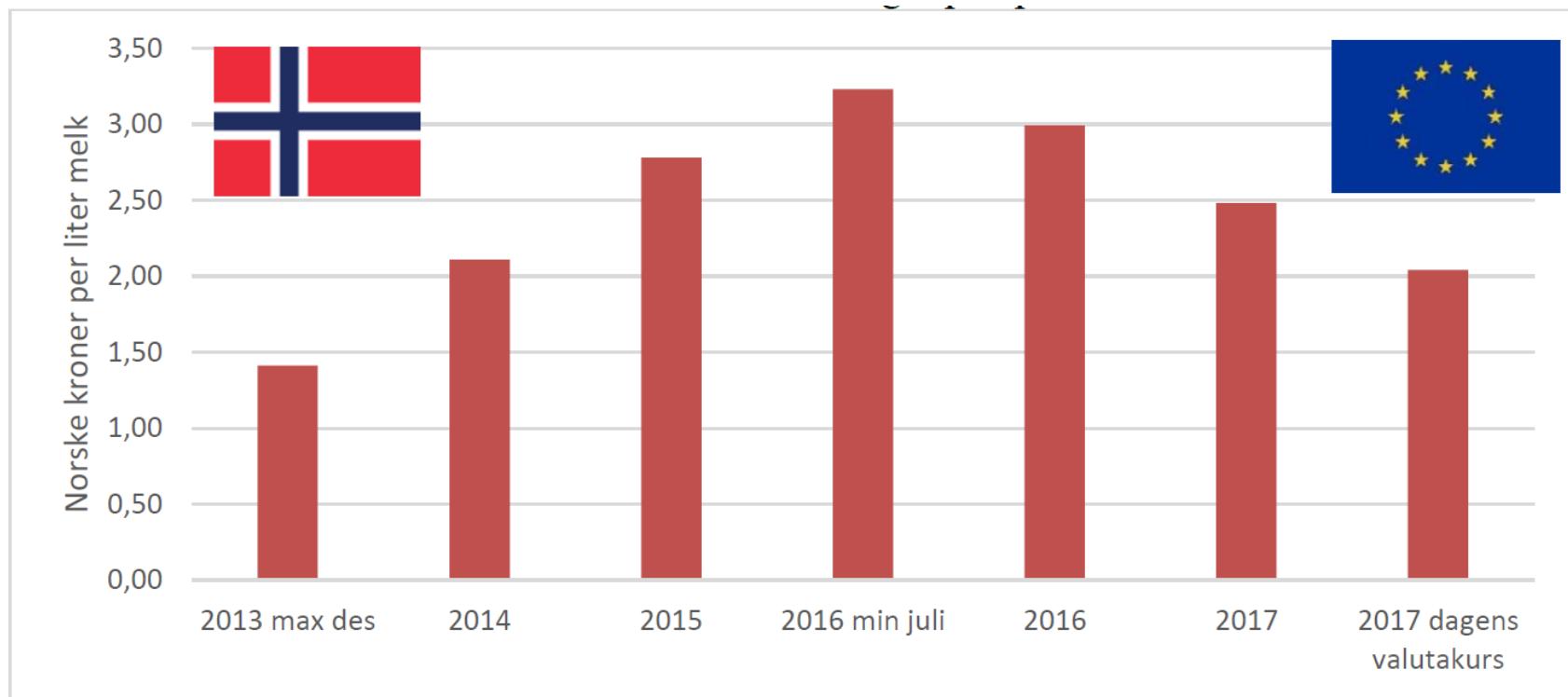
- Tilsvarande 70 mjølkebruk – på toppen av eksportstøtte 8% av mjølkeproduksjonen
- 100 millionar i tapt verdiskaping for storfekjøt

Stor importauke og ubalanse

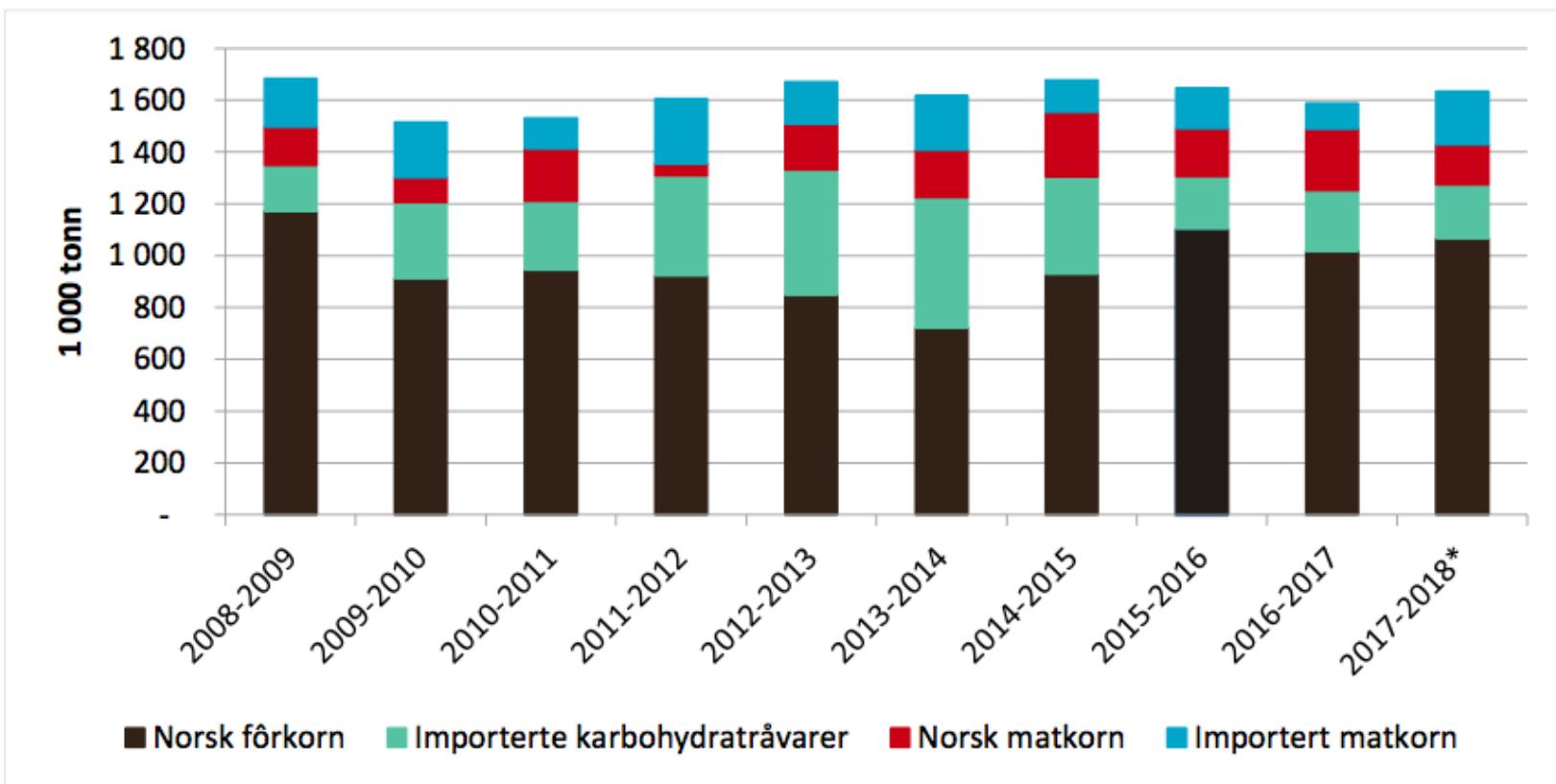
AgriAnalyse/Landbruksdirektoratet/SSB

Grensevern gir muligheter (og utfordringer)

Prisforskjeller produsentpris mellom Norge og EU. NOK per liter melk.

Korn

Figur 3: Tilgjengelig matkorn og fôrkorn/karbohydratråvarer, norsk og import, siste ti år. 1 000 tonn

*Prognose fra Norske Felleskjøp per november 2017

Korn og kraftfør

- 58% auke i import av bakevarer sidan 2005 – deiger 200%
- Norge allereie gitt bort til saman 80 000 tonn tollfri import av karbohydratar gjennom korn og oljevekstar i bilaterale avtaler
- 8 land eksporterer 98% av kornet - sårbart

Brexit

- *Norske defensive landbruksinteresser kan bli satt under press under eventuelle forhandlinger om nye betingelser for handelen (NFD/UD-analyse)*
- Ikkje gi ekstra innrømmingar i tillegg til artikkel 19

Endra haldning til handel?

Burde innrømme negativ effekt,
men medlemslanda må fordele

Inngå avtaler som tener USA

www.bondelaget.no

Ynskjer fleire frihandelsavtaler

Endra haldning til handel?

Solberg tok avstand fra proteksjonisme i FN

Statsminister Erna Solberg (H) slo et slag for norske interesser innen alt fra bærekraftig handel til handel under FNs hovedforsamling i New York.

Kilde: NTB

Publisert i dag kl. 05:47
Oppdatert for 4 timer siden

ia negativ effekt,
ånda må fordele

BREXIT DEAL

– Vi har ikke råd til å la proteksjonisme, diskriminering og økonomisk rivalisering definere framtiden vår. Fri handel skaper vinnere. Det gjør ikke proteksjonisme, het det fra Solberg, trolig et stikk til USA og handelskrigen de fører mot Kina.

Kva må til?

- Ikkje svekke tollvernet gjennom nye avtaler
- Bruke handlingsrommet
- Balansere marknaden
- Halde på målprissystemet
- Makt i verdikjeden for mat
- Politisk forståing
- Tiltru hjå forbrukarane

Norsk landbruk: Dette er også norsk matproduksjon. Langt til fjells kan kyr bette og mjølke sommaren gjennom, takk til norsk jordbrukspolitikk. Foto: Hilde Lysengen Havo

Svekking av tollvern er politikk

Kommantar
Hilde Lysengen Havo
Hilde.lysengen.nationen.no

Norsk jordbrukskraft er politisk næring. Det er politisk bestemt at man skal ha et tollvern for jordbruksvarer. Årsaken er at utan tollvern, ville det være vanskelig for norske bønder å produsere så mykje mat som vi gjør i dag, og på priser som ikke lader alle andre land vansklig forhandling for å konkurrere med det industrialiserte billigjordbruket på kontinentet, i Sør-Amerika eller USA. Noreg har ikke

Oppsummert
1 Det er for vanskeleg for nye daglegvareaktørar å establere seg i Noreg, er utgangspunktet for ei høyring som er ferdig denne veka.

Kontakta oss! Hils på landbruket og stå opp på å legge norsk jordbrukspolitikk til grunn, i staden for å stadig motarbeide den og stådig pekke på den som et hinder for at forbrukarane kan kjøpe billigast mogleg mat. Det er for vanskeleg for nye daglegvareaktørar å establere seg i Noreg, er utgangspunktet for ei høyring som er ferdig denne veka.

Torbjørn Røe Isaksen: - Det er et bredt flertall for importvernet

Å fjerne importvernet for å øke konkurransen i dagligvarebransjen er ikke aktuelt, varsler næringsminister Torbjørn Røe Isaksen (H).

Takk for meg!

www.bondelaget.no